

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Polgármesteri székfoglaló*

Forrás: *Az Újság*

Bp.

(Hely)

1915. XI/18

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352.053.1

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

FŐVÁROS.

Polgármesteri székfoglaló.

— A főváros rendkívüli közgyűlése. —

(Saját tudósítónktól.)

Bárczy Istvánt a ma délután tartott közgyűlésen egyhangulag ismét polgármesterre választották. Ez a megtiszteltetés immár harmadszor éri Bárczy Istvánt. Ma ő értékeli ezt a legmagasabbra. Maga mondta mai székfoglaló beszédében, hogy ennél a megtiszteltetésnél nagyobb és értékesebbet senkitől sem kaphat. Tagadhatatlan, hogy Budapest polgármesteri állása fényes pozíció és megtisztelve érezheti magát mindenki, a kit erre a diszes polcra ültetnek. De bizonyos az is, hogy nemcsak a főváros ad diszt bizalma letéteményesének, hanem a polgármester is, a maga férfias, okos, jellemes egyéniségével fényt és tekintélyt ad a főváros törvényhatóságának.

Ez a harmadik székfoglaló az első kettőt felülmuta melegségben. Abban a nagy ovációban, melylyel ma körülrajongták, a szeretet hangja dominált. Bárczyt tisztelik, megbecsülik, de első sorban szeretik. Szeretik, mert jó ember. Programjából is az a rész kapta meg legjobban a szíveket, mely a szegénység, a nyomor és betegségek leküzdéséről szólott, arról a nagy szociális feladatról, mely a háboru után várakozik államra, törvényhatóságra és társadalomra egyaránt. Óriási erőt

igénylő feladatok ideje közeledik, a melyet a Bárczy Istvánénál jobb szívre és erősebb kezekre bízni nem is lehetne.

Nemcsak Budapest, hanem az egész ország népe rokonszenvesen fogja fogadni a hirt, hogy a főváros adminisztrációja továbbra is megmarad a Bárczy kipróbált vezetése alatt.

A mai tisztújító ülés külsőségei ismeretesebbek. A városházán zászlók lengtek s a kapus diszruhában állt a kapu előtt. A városatyák sűrű tömegében gyülekeztek s a karzatok is megteltek változatos közönséggel. A karzaton láttuk Bárczy Istvánnét és leányát. Az ülés lefolyásáról a következő tudósítást adjuk:

Bródy Tivadar alpolgármester az ülést megnyitja. Bejelenti, hogy a polgármesteri állásra egyedül Bárczy István pályázott. (Zajos éljenzés.) A szabályok értelmében elrendeli a szavazást s a szavazás befejezéséig, vagyis fél hat óráig, az ülést felfüggeszti.

A szavazatszedő küldöttség jelentésének beérkezése után az elnök újból megnyitotta a közgyűlést és bejelentette, hogy összesen 296 szavazatot adtak le, valamennyit Bárczy Istvárra. (Éljenzés és taps.) Ennél fogva az elnök Bárczy István dr.-t megválasztott polgármesternek jelentette ki.

Az elnök indítványára Radocza János dr. vezetésével nagyobb küldöttség ment Bárczyért, a kit a közgyűlés termébe való lépéskor zajos,

tüntető lelkesedéssel és tapsal üdvözöltek a bizottsági tagok. Az ünneplésbe, a mely a polgármestert az elnöki emelvényre való lépéséig kísérte, beleszóltak a zsufolt karzatok is.

Az elnöki emelvényre érve, Bárczy István dr. letette a hivatali esküt, mire Bódy Tivadar dr. alpolgármester szép beszédben üdvözölte a polgármestert.

— Mindnyájan érezzük és tudjuk —, ugymond — hogy ön az ön nagy tehetségének minden energiájával, nagy koncepciójú lelkének minden szárnyalásával, lázas lelkesedéssel ragadja majd meg a legelső pillanatot, hogy ismét hozzáláthasson a történelmi nagy idők forгатagában szünetelésre kényszerített munkához, és a karitatív tevékenységét, melyben polgármester ur szintén oly kiválónak mutatkozott, újból a székesfőváros nagy világváróssá való fejlesztése iránt szőtt terveinek megvalósítására irányuló munkálkodással cserélje fel. Szeretet, bizalom, rokonérzés, becsülés árad ön felé a törvényhatóság minden tagjának, a főváros minden polgárának kebeléből, mert mindnyájan át vagyunk hatva attól a meggyőződéstől, hogy önnek nincs más vágya, álma, törekvése, óhajta, mint Budapestnek nagygyá tétele. A mi pedig az én személyemet illeti, nem titkolhatom el elfoglaltságomat, a mit ebben a pillanatban érzek, hogy nekem adatott meg az a kitétető szerencse, hogy én avathassam önt fel polgármesterre, a ki immár közel három évtized óta munkálkodom az ön oldala mellett, élvezhetvén bizalmát, barátságát és jóindulatát, nap-nap mellett öregbedett bennem a tisztelet, a mit személye, a esodálat, a mit munkálkodása iránt érzek. És biztosíthatom róla, hogy ugyanezt a lelkesedést váltja ki az ön megválasztása az egész tisztikarban, a mely önben, méltán tisztelt polgármester ur, nem-

csak főnökét, hanem az ő sorsával és boldogulásával, szeretettel törődő atyját látja.

Beszédet, a melyet számos helyen szakitott meg a heyeslés és éljenzés, következőképpen fejezte le:

— Adassék meg önnek, mélyen tisztelt polgármester ur, hogy minél előbb ön tarthasson lelkesedéstől lázas üdvözlő beszédet a harcztérről diadalmasan hazatérő vitéz katonáinkhoz és ezzel a győzelmes háboruban megdöntött erőteljes generációval dolgozhasson tovább, hogy Budapest nagy legyen, hogy Budapest boldog legyen, hogy Budapest a magyarságnak sziklavára, Magyarországnak dicső világvárosa legyen. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.)

(Tíz év története.)

A polgármester nagy figyelemmel hallgatott beszédében először is megköszönte a bizalmat, majd így folytatta:

— Hét hónap múlva lesz tíz éve annak, hogy polgármesterré lettem. Tíz év az életem javából, e csupa nagy tervekkel, nagy akarással, nagy igyekezéssel. Itt-ott kisebb-nagyobb sikerrel. Aztán jött a néhány évi közgazdasági fultó, fojtogató nyomás, fülledt áramlat, mely lekaszottta erőnket, meghéitotta a törekvéseket, elapasztotta anyagi forrásainkat. Most meg itt van a vihar.

Ezután részletesen megemlítette a tíz év nagyobb alkotásait, majd így folytatta:

— És most majd a háboru után kezdetük majd nem ott, a hol elkezdtük, sőt nem is ott, gondjaink alaposan megszorodtak a háboru után felfakadt új bajokkal és ehhez képest sok megszorodott új feladatokkal. Azonkívül, a kik tíz évvel ezelőtt nekiindultunk nagy ülettel az új munkának, tíz esztendővel öregek lettünk, tíz, munkával, nagy erőfeszítéssel teljes, visszahozhatatlan szép esztendővel. De hagyjuk a borongó visszaemlékezést. A h elkesergések nem a tett embereinek való, főnösen nem időszereük, mert a csüggedés felé nek. Lehet-e, szabad-e ma csüggedésről beszélni, mikor ők a derekak, a mi pompás fiaink a másfél esztendeje állják a minden poklok próbáltatását, s csüggedést nem ismerve, alak verejtéket, vért, sok szép fiatal életet a har nemzet becsületéért és dicsőségéért.

(A 32 es fiuk.)

Engedje a t. közgyűlés, hogy itt külön is legyenek — nem is ok nélkül — a mi szűkebb körben vett katonáinkra, a mi szívünk büszkesége, a győzhetetlen negyedik hadtestben harcoló katonákra, a 32-esekre, a mi pesti honvédeinkre, illetve remek huszárijainkat, a tüzéreteket s a többeket mind. Ezek a mi fiaink vérével pecsételték azt a bizonyosságot, hogy a mi polgáraink,

a mi munkásaink, — a kiket a nemzet életének folyama fokozatosan elsodort a földtől a városi életbe, — sem lelkesedés, sem hűség és vitézség dolgában nem állanak a többiek mögött s méltók a magyar névre.

(Programm a jövőre.)

T. közgyűlés! Mai megválasztásom alkalmából nem kívánok részletes programmot adni. A háborunak bennünket érdeklő jelentős tanulságai közé tartozik, hogy a városok ipara és a városok lakossága a háboruban ugyancsak megállotta a maga helyét. Ma már világos, hogy az országnak fokozatos industrializálása, a városok fejlődése és a városias fejlődés nemcsak békében elsőrendű érdeke az országnak, hanem a háboruban is. Az a szolidaritás, a melyben a városok és falvak népe nélkülözések, szenvedések és mérhetetlen véráldozatok árán küzd a magyar nemzet becsületéért, teremje meg a béke idejére minden magyar ember lélekben, megértésben való szolidaritását. Szűnjenek meg legalább egy időre a kicsinyes torzalkodások, osztályféltékenységek, visszavonás s egyesült erővel teljesítsük kötelességünket azokkal szemben, a kik értünk harcolnak. Ez a kötelesség nem merül ki a hadbavonultak hozzá tartozóinak segélyezésében, a hadiárvakért való gondoskodásban, a rokkantak megfelelő ellátásában és gondozásában. Kötelességünk fontosabb részét az, a melylyel a jövőnk nemzedéknek tartozunk erős és igen szenvedélyes harczok. De ha a magyar Kiből áll a mi derék hadseregünk legnagyobb része? A vagyontalanokból, a szűkössorba tartozókból, a kisemberekből, a kiket nemcsak a háboru pusztít a halál, hanem pusztít a békében a dicső élet: az egészségtelen lakás, a nyomán járó népbetegségek, a fokozott erkölcsi veszedelmek, egy szóval a nyomorúság.

A közegészségügy nagyarányu fejlesztése, a lakásviszonyok s a vagyontalanok gazdasági viszonyainak javítása, a munkások biztosítása munkanélküliség esetére, az országos munkásbiztosítás kiegészítése az agkori és rokkantbiztosítással és az anyasági biztosítással, a munkásvédelem fokozása, a népelemezés javítása. Ez a hatósági és társadalmi embervédelem tudna csak gyorsan pótolni a magyar nemzet nagy emberveszteségét.

Nehéz feladat lesz a háboru után az ország és a városok, közöttük elsősorban a főváros pénzügyi egyensúlyát oly módon helyreállítani, hogy a felsorolt nagy feladatok megoldását s a mellett az ország közgazdasági fejlődését is lehetővé tegyük. Pedig ez a legfontosabb cél, mert a közgazdaság terén megfelelő előkészítés mellett úgy érzem, igen nagy perspektívák fognak előttünk megnyílni. A háboru nyomán Németországnak és Ausztria-Magyarországnak a balkán államokkal és Kis-Ázsiával kétségtelenül lényegesen megélénkülő gazdasági forgalma a magyar iparnak

és kereskedelemnek igen érdekes érvényesülési teret fog előreláthatólag biztosítani. Ezt minél hamarabb, ugyszólván már a mai napon, minél alaposabban és ügyesebben kell előkészíteni és minden képzelhető erővel munkálni. Bennünket ez nemcsak azért érdekel, mert hisz minden országos gazdasági mozgalom, változás hatása, legjobban a fővárosban érezhető, hanem, mert Budapest ebben a gazdasági kialakulásban már földrajzi fekvésénél fogva is igen kiváló szerepre van hivatva. Természetesen erre is elő kell készülni nagy transzitó raktárakkal, kereskedelmi kikötővel és mindenekfelett kellő élelmességgel és gyorsasággal.

Igen kívánatos lesz, minden nehézség és várható aggodalom ellenére is, a háboru után minél hamarabb gondoskodni olyan állami és városi beruházásokról, a melyek enyhíthetik a háboru nyomán e nélkül bizony bekövetkező munkanélküliséget, a mellett elősegítenék a gazdasági fellendülés megindulását.

(A magyar szellemi kultúra.)

Ezek után megtagadnám magamat, t. közgyűlés, ha a magyar szellemi kultúráról nem ejtenék szót. Nem azért, mintha ebben a teremben különös szükség lenne. Budapest székesfőváros törvényhatóságának keblében, e közgyűlés és gondozásában. Kötelességünk fontosabb részét az, a melylyel a jövőnk nemzedéknek tartozunk erős és igen szenvedélyes harczok. De ha a magyar Kiből áll a mi derék hadseregünk legnagyobb része? A vagyontalanokból, a szűkössorba tartozókból, a kisemberekből, a kiket nemcsak a háboru pusztít a halál, hanem pusztít a békében a dicső élet: az egészségtelen lakás, a nyomán járó népbetegségek, a fokozott erkölcsi veszedelmek, egy szóval a nyomorúság.

Mostanában a német nemzetet, hadseregét, pártalanszervezőtehetségét, egyedül álló technikai és ipari felkészültségét, minden kultura iránt való rendkívüli érzékét. Másfelől örömmel és büszkeséggel látjuk, hogy a német nemzet fiatal Magyarországnak a magyar katonák és a magyar emberek közelebből való megismerése kétségbe nem vonható szimpátiát váltott ki. Ne feledjük el, hogy a nagy német nemzet rendkívüli sikereinek egyik titka az a nagy nemzeti önérték és az a meg nem alkuvó nemzeti büszkeség, mely minden német szívében él. És ne feledjük el, hogyha a németek a mostani háboruban jobban megismertek s talán meg is szerettek bennünket, annak oka az, hogy megtanulták becsülni a mi fiaink magyar nyíltságát, magyar szívét, a magyar vitézséget és hazaszeretetét. Egyszóval az ragadta meg a magyarságban őket, a mit mi is bennünk becsülünk és bálmulunk: az erős, bátor nemzeti érzés, a nemzet becsületéhez, a nemzet nyelvéhez és hagyományaihoz való rendületlen ragaszkodás. Ugyancsak ezek az eszmék voltak azok, a melyek szolgálatában a mi székesfőváro-

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

sunk törvényhatósága, tántosága és egész polgársága a három város egyesítése után kitartó munkával, páratlan áldozatkészséggel és izzó hazaszeretettel Budapestet magyarra, a magyarság büszkeségévé tette. Már most, ha a külföld régóta áhitott és most fiaink drága vérével megszerzett becsülését mi polgárok is meg akarjuk érdemelni: álljunk ellen továbbra is minden másfajta törekvésnek. Ne engedjünk kulturintézményeinkbe, színházainkba, bárminő olyan helyre, ahol a közönség okulást vagy szórakozást keres, belopódzni olyan törekvéseket, amelyek a magyar nyelv kizárólagos uralmát a magyar fővárosban kikezdhethetnek.

Tisztelt közgyűlés!

Eddig nem ismert nagy és igen nehéz feladatok várnak reánk. Nem tudom, képességem és erőm elégséges-e ennek a munkának legfőbb vezetésére, irányítására. De érzem magamban az akaratot, az elszánt tettekhez kész akaratot. Erős hittel megyek a küzdelmes munkának, főleg azért, mert bízom az önök sokszor tapasztalt lelkes támogatásában és tisztviselőtársaim, főleg tanácsbeli kollégáimnak lelkes, odaadó munkásságában.

A német birodalom zseniális pénzügyi vezetője Helfferich egy könyvében a következőket mondja:

„A népek életében, éppúgy mint az egyes emberek életében, az erőkifejtés korszakai váltakoznak a nyugalom korszakával. Ennek okai mélyen gyökereznek az emberek és az emberi közösség természetében és életviszonyaiban. A teremtő munka és a legerősebb teljesítőképes korszaka rendszerint rövid időszakra szorul, míg a nyugvás, kipihenés és a lassu előkészítő munka ideje szélesen hosszú időre terjeszkedik. Boldogok a nemzedékek, amelyek életét a feltörekvő munka

korszaka teszi gazdaggá, értékké; és kétszerte boldogok a kiválasztottak, akik ez áldott időben lehetnek embertársaik vezetői.» (Élvezés.)

Én is bolgoknak érzem magam, t. közgyűlés, hogy az alkotó munka korszakában lehettem Budapest törvényhatóságának vezetője. Remélem, hogy az alkotó munka korszakát nem fogja még a tespedés korszaka felváltani. Kérem a jó Istent: adjon erőt, kitartást, hogy a t. közgyűlés tagjaival összefogva megteremtsük Budapest népe számára egy egészségesebb, jobb, emberibb, dúsabb és szebb élet feltételeit.

Az éljenzés csillapultával Bárczy István dr. elfoglalta az elnöki széket és azt javasolta, hogy a két alpolgármesteri állást és az alpolgármesteri hatáskörrel, címmel és jelleggel februházott tanácsosi állást e hó 24-én, rendkívüli közgyűlésen főltsék be. A két alpolgármesteri állásra a közgyűlést megelőzően tartott kijelölő választmányi ülésen Bódy István dr.-t és Festetics Géza grófot, a harmadik állásra pedig első helyen Folkusházy Lajost, második helyen Déri Ferencz dr.-t, harmadik helyen Buzay Károlyt, negyedik helyen Buzáth János dr.-t, ötödik helyen Márkus Jenő dr.-t és hatodik helyen Harter Ferencz dr.-t jelölték.

Az elnök indítványára elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy az árvaszéki elnököt, a tisztí főügyészt, a tisztí főorvost, a főszámvevőt, a tizenhat tanácsost, az árvaszéki elnökhelyettest és a tisztí főügyész helyettest december 1-én tartandó rendes közgyűlésen választják meg.

A kilencz árvaszéki ülnök, a hat tisztí ügyész, a 16 főjegyző, 34 tanácsjegyző, 4 árvaszéki jegyző, 4 tisztí alügyész, 22 kerületi orvos és 10 városbíró, továbbá a Krisztinavárosi plébános választása a december 15-én tartandó rendes közgyűlésen

fog megtörténni. Ugyanez a közgyűlésen megy majd végbe az igazolóválasztmány, a bíráló választmány és a közigazgatási bizottság újjaalakítása és az egyes szakbizottságokban megüresedett tagsági helyek betöltése.

A közgyűlés a polgármester indítványához hozzájárult, mire a tanácskozás véget ért. A közgyűlés tagjai a polgármester zajos ünneplése közben távozott a teremből.